

KONTRADIKTORNOST ČOVEKOVOG STVARALAŠTVA I OPSTANKA NJEGOVE ŽIVOTNE SREDINE

Mirjana Živković, dipl. pol.

Kategorizacija rada: STRUČNI RAD
Recenzenti: Prof. dr Predrag Popović
Rad primljen: 8.8.2008.

Adresa:

IMK »14.oktobar«
Kruševac

REZIME:

U ovom radu je razmatran problem smanjenja kontradiktornosti između tehnološkog razvoja koji ima pozitivne strane upošljavanja radnika, kvalitetne medicinske dijagnostike i negativnih, skoro pogibelnih strana tog razvoja za čoveka, za klimatske promene koje mogu biti katastrofalne. Primarno treba da bude nastojanje da se unesu promene u nastavni program, obrazovanje mladih za koje će najveće bogatstvo biti zdravlje i opstanak naše planete. Takođe, mediji treba da se bave što više temama pomenute disharmonije ne bi li došlo do formiranja javnog mnjenja koje će se prikloniti ekološkom razvoju.

Ključne reči: kontradiktornost, tehnološki razvoj, opstanak čovečanstva, javno mnjenje

UVOD

Budućnost, opstanak čovečanstva zavisi od smanjenja kontradiktornosti između tehničko-tehnološkog razvoja koji u eri potrošačkog društva izgleda nezaustaviv i koji ima pozitivne strane upošljavanja radnika u proizvodnji mašina, opreme, hrane, kvalitetne medicinske dijagnostike i negativnih, skoro pogibelnih strana tog razvoja na zdravlje čoveka, na klimatske promene koje mogu biti katastrofalne ako se čovek ne zaustavi, ne promeni svoju filozofiju potrošačkog društva i ne preduzme nešto za opstanak čovečanstva.

Primarno treba da bude nastojanje da se unesu promene, da se pokuša suzbijanje primene rezultata tog razvoja, odnosno svega onoga što dovodi do pregrevanja Zemlje i njene atmosfere. U sferi mera koje treba preduzeti od velikog značaja je i nastojanje da se unesu promene u nastavni program, u vaspitanje, obrazovanje mladih koji će se baviti tehnikom, tehnologijom, hemijom, genetikom, medicinom, biologijom, pravom, informisanjem i drugim.

Uz medije koji će se više baviti ovom temom moglo bi doći do formiranja javnog mnjenja koje će se prikloniti ekološkom razvoju i do stvaranja novog čoveka za koga će najveće bogatstvo biti zdravlje i opstanak naše planete.

Inače, pomenutu protivstavljenost, tj. nestabilnost možemo posmatrati kroz arsenal gorućih problema: 1. vera u napredni progres, 2. nova proizvodnja hrane i pića, u cilju stvaranja društva obilja, 3. savremeni tehničko-tehnološki procesi, 4. sfera

danas privlačnog nuklearnog istraživanja i novi tehnički predmeti, 5. izazivači klimatskih promena u atmosferskom omotaču i na Zemlji, 6. mere zaštite čoveka i njegove okoline.

1. VERA U NAPREDNI PROGRES

Da bi čovek ostvario progres pronalazača, ispitivanja novih teritorija, okeana i ostrva i korišćenja blagodeti tih prostora krajem 19. i početkom 20. veka čovek je ubijao životinje iz kojih je koristio masnoću za preradu i stvaranje goriva za svoje brodove.

Tako je na Arktiku uništeno skoro 90 posto plavih kitova od kojih je pravljeno gorivo, a zatim pomoću goriva i brodova počela je da cveta trgovina skandinavskih i drugih evropskih država sa ostalim zemljama sveta. Takođe je nastao ubrzani razvoj istraživanja novih prostora, okeana, kao i najudaljenijih ostrva.

Ali, došlo je i do ratova zemalja u vezi dominacije na Arktiku, podele tamošnjih ostrva radi izvlačenja rudnih i ostalih bogatstava.

Ova disharmonije nije prekinuta, jer i danas ljudi uništavaju životinje, remete jednu prirodnu ravnotežu, izazivaju ratove za koje postoji opasnost mogućih nuklearnih ratova (videti u 5. tački ovog rada).

2. NOVA PROIZVODNJA HRANE I PIĆA

Svedoci smo da je krajem prošlog i početkom ovog veka došlo do uništavanja ogromnih šuma u Južnoj Americi da bi se stvorila zemlja koju koriste za proizvodnju soje.

Milioni kilometara šuma, dragocenih za upijanje suvišnih voda i preradu ugljen-dioksida koji šteti Zemljinom omotaču, uništeno je. Proizvođači mašina i hrane, videli su interes u obradi zemlje na tom prostoru, gajenju soje, u profitu.

Jedina pozitivna strana u ovom procesu je upošljavanje radnika, kako u proizvodnji poljoprivrednih mašina, tako i na plantažama soje. Inače, sa ovih prostora soja se izvozi u skoro sve zemlje sveta, a ona ima veliku primenu, preradu u prehrambenoj industriji kao i za izradu sojinog mleka.

Ostaje neprevaziđeni nesklad između nove proizvodnje hrane, pića i uništavanja šuma, kao i gomilanje ugljen-dioksida transportom te hrane.

3. SAVREMENI TEHNIČKO – TEHNOLOŠKI PROCESI

Ovim procesima je došlo do stvaranja novih jedinjenja, supstanci od kojih se proizvode materijali za odevne predmete, za folije, kese, plastificirani papiri, kutije i ostali predmeti.

Odevni predmeti koji u sebi imaju delove veštačkih, polivinilnih materija, pokazali su se nepraktični, često štetni za zdravlje. A plastificirani papiri, predmeti, folije, kese, posle upotrebe, predstavljaju najveći balast savremenog društva. Zato bi umesto ovih materijala, proizvođači trebalo da koriste papir, ali samo reciklirani papir.

Međutim, u mnogim zemljama, u kojima se proizvode papirne kese i slični predmeti od papira umesto od polivinila, još uvek koriste drvo, što će reći šume se seku za proizvodnju celuloze za ovakve predmete. Još jedna disharmonija koja bi se trebalo prevazići i dati prednost zdravlju čoveka i smanjenju otpadnih materija koje se još uvek ne mogu reciklirati.

4. SFERA PRIVLAČNOG NUKLEARNOG ISTRAŽIVANJA I NOVI TEHNIČKI PREDMETI

U trci u naoružanju, borbi za prestižom, niču nove fabrike za istraživanje i proizvodnju radioaktivnog oružja ne retko u blizini naselja, a često nuklearni otpad ne pakuju po zakonu, onako kako ne bi smetao svojim zračenjem na okolinu. U zemljama koje imaju ovakve fabrike nezdravo je još i to što među njima postoji rivalstvo, izazivaju mržnju i kontrolu od strane velikih sila, uvođenje sankcija, pa i bombardovanje.

Kod novih tehničkih proizvoda koji se od skora masovno proizvode (mobilni telefoni, grejači peći, mikrotalasne peći, indukcionni grejači, odašiljači antene) još uvek nije eliminisano zračenje, a reč je o nejonizujućem zračenju. Osim ovih koje čovek proizvodi, postoje i u prirodi radioaktivni elementi koji imaju zračenje, a koje ne možemo videti ni predosetiti, tzv. prirodna, kosmička zračenja, a to su: zračenja iz ruda koje sadrže radioaktivne elemente i oni čine grupu jonizujućih zračenja. U jonizujuća zračenja spada i za sada

neizbežno zračenje izazvano ljudskom aktivnošću: nuklearna medicina, terapija zračenjem.

Postoji još i toplotno zračenje koje bismo mogli da izbegavamo, osim ako nije u pitanju posao, radna obaveza. Treba znati da toplotno zračenje nema isti uticaj na svaki sastav kože.

Pošto je medicinska dijagnostika nezamisliva bez rendgenskog snimka i pošto se teško odričemo mobilnih telefona, grejača peći, mikrotalasnih peći i ostalog, eto izazova za naučnike, istraživače da osmisle, rekonstruišu i ponude proizvođačima predmete u kojima je eliminisano ili bar smanjeno zračenje.

5. IZAZIVAČI KLIMATSKIH PROMENA U ATMOSFERSKOM OMOTAČU I NA ZEMLJI

Čovek još uvek nije pronašao alternativno gorivo, tako da u trci za blagostanjem, za profitom, prilikom transporta dolazi do izdvajanja ugljen-dioksida koji utiče na povećanje ozonske rupe, samim tim na pregrevanje Zemlje, topljenje glečera, poplave koje mogu biti katastrofalne.

Veliki izazivač klimatskih promena mogao bi biti rat ukoliko bi došlo do upotrebe većeg broja nuklearnih projektila. Tada bi se stvorio sloj čađi koji bi sprečio da na Zemlju dospe dovoljno svetlosti. Nastala bi velika hladnoća i zamrzavanje useva. Tama bi trajala nekoliko meseci, a onda bi počelo taloženje čestica čađi, što bi uslovlilo naglo zagrevanje Zemlje.

Zagrevanje planinskih vrhova i Anktartika dovelo bi do topljenja leda i velikih poplava. Ljudi, kao i biljni i životinjski svet koji nije stradao u mesecima tame i hladnoće, mogao bi stradati posle zbog poplava ili zračenja usled uništenja ozonskog omotača.

6. MERE ZAŠTITE ČOVEKA I NJEGOVE OKOLINE

Ljudi mogu da utiču na smanjenje uticaja zračenja na sebe i svoju okolinu i to u više vidova, od kojih su neophodni:

- uvođenje zaštite životne sredine u svim školama i fakultetima i motivacija profesora i studenata da istražuju ekološki aspekt tematike kojom se bave,
- unošenje što više odredbi u vezi zaštite društvene sredine u zakone,
- uspostavljanje sistema kontrole u cilju preventive i ranog otkrivanja i u procesu projektovanja i proizvodnje novih predmeta, sredstava, hrane, pripreme prostora za proizvodnju hrane uništavanjem šuma,
- mere za uklanjanje posledica u slučaju da dođe do nuklearnih udesa.

ZAKLJUČAK

Sušтина ovog istraživanja je problem smanjenja kontradiktornosti u odnosu tehnološkog razvoja koji ima pozitivne strane upošljavanja radnika u proizvodnji mašina, opreme, hrane, trgovine, prenos robe u sve zemlje sveta, pravovremene medicinske dijagnostike i negativnih, skoro pogibeljnih strana tog razvoja na zdravlje čoveka, na klimatske promene koje mogu biti katastrofalne ako se čovek ne zaustavi, ne promeni svoju filozofiju potrošačkog društva i preduzme nešto za opstanak čovečanstva.

A ako opstanak sveta zapadne u preveliku krizu, onda, po Žan Pol Sartru, postoji mogućnost da nestane čovečanstvo, samim tim i tekovine čovečanstva. A da se to ne bi desilo treba blagovremeno razmatrati i rešavati, tj. davati predloge vladama zemalja za smanjivanje gorućih problema u odnosu tehničko-tehnološkog razvoja i ekološkog napretka.

Posebno je važno preduzimati sve da ne dođe do pregrevanja Zemlje, do velikih klimatskih promena. Neka naučnici traže od vlada svojih zemalja uslove da počnu da se bore novim tehnologijama za zaustavljanje rasta prosečne temperature Zemlje i njenog omotača i za eliminisanje zračenja. Najbrža i najdelotvornija dijagnostika uz snimanje x-zracima i doza koja je pri tom štetna za pacijenta – ostaje neprevaziđena kontradiktornost.

Čovek je istraživačko biće i verujem da će pronaći pravu meru u svim ovim konfliktima (navedenim u tačkama od 1 do 5.).

LITERATURA:

1. Prof. dr Predrag Popović, prof. dr Ljubodrag Đorđević: "Značaj inovacije znanja za uspešno obavljanje inženjerskih zadataka", Časopis "IMK-14 Istraživanje i razvoj", br. 3 1996.
2. Prof. dr Predrag Popović: "Rast razlike u nivou industrijske civilizacije sveta – generator porasta rizika", Časopis "IMK-14 Istraživanje i razvoj", br. (16-17) 1-2/2003.
3. Dr sc. med. Branka Amidžić, pukovnik prof. dr Rade Biočanin: "Efekti i posledice nuklearnih udesa i mere zaštite", Časopis "IMK-14 Istraživanje i razvoj", br. (22-23) 3-4/2005.
4. Primarijus dr sc. med. Branka Amidžić, pukovnik prof. dr Rade Biočanin, potpukovnik Goran Rakić: "Zračenje u radnoj i životnoj sredini i mere zaštite u sistemu bezbednosti", Časopis "IMK-14 Istraživanje i razvoj", br. (26-27) 1-2/2007.
5. Žan-Pol Sartr "Sabrana dela"
6. "Politika", decembar 2006.
7. Mirjana Živković: "Čovek i njegovo stvaralaštvo u funkciji opstanka čovečanstva", Časopis "IMK-14 Istraživanje i razvoj", br. (24-25) 1-2/2006.
8. Mirjana Živković: "Čovek u funkciji opstanka sveta – kroz prizmu kretanja, klimatskih promena, geosistema", Časopis "IMK-14 Istraživanje i razvoj", br. (26-27) 1-2/2007.

OPPOSITION BETWEEN HUMAN CREATIVE WORK AND SURVIVAL OF ENVIROMENT

Summary: In this paper is shown problem of decreasing opposition between technological development with positive effect that concern employing workers in quality medical diagnostics and negative effect, almost catastrophic, to human – when climate changes are in question. It is the most important to make changes in education program, learning the young people that health and survival of our planet is the biggest treasure. Also, the media should treat more issues of mentioned inharmonic in order to produce public opinion which will incline to ecological development.

Key words: opposition, technological development, survival of human race, public opinion